
Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2022:6

Barnkonsekvensanalyser

Sammanfattning

I betänkandet behandlas två motioner, 2022:19 som avser obligatoriska barnkonsekvensanalyser för beslutande och verkställande organ samt 2022:60 som avser utvärdering av effekter av barnkonsekvensanalyser. Utskottet konstaterar att det redan finns tillfredsställande bestämmelser i kyrkoordningen som behandlar när barnkonsekvensanalyser ska genomföras. Vidare anser utskottet att en utvärdering av arbetet med barnkonsekvensanalyser i enlighet med vad som föreslås i motion 2022:60 inte ska genomföras av kyrkostyrelsen.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2022:19.
2. avslå motion 2022:60, punkt 1.
3. avslå motion 2022:60, punkt 2.

Motionernas förslag

Motion 2022:19 av Ronnie Nilsson och Leif Gustavsson, Obligatoriska barnkonsekvensanalyser

Kyrkomötets beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att återkomma till kyrkomötet med förslag till ändringar i kyrkoordningen som innebär att det ska vara obligatoriskt för beslutande och verkställande organ att ta del av framtagna barnkonsekvensanalyser inför beslut.

Motion 2022:60 av Rebecca Hägg, Effekter av barnkonsekvensanalyser

Kyrkomötet beslutar att

1. uppdra till kyrkostyrelsen att genomföra en utvärdering av vilka effekter som beslutet om barnkonsekvensanalys fått,
2. syftet med utvärderingen ska vara att hitta vägar för att ytterligare stödja och förenkla arbetet med barnkonsekvensanalys.

Bakgrund

Inledning

Innan kyrkofullmäktige eller stiftsfullmäktige avgör ett ärende, som kräver beredning, ska i kyrkorådets, stiftsstyrelsens eller en stiftsnämnds beredning ingå en analys av

vilka konsekvenser beslutet får för barn (3 kap. 22 § och 7 kap. 6 § kyrkoordningen). Något motsvarande krav finns inte inför beslut i kyrkomötet. Kyrkostyrelsen ska dock i sitt arbete verka för barns bästa genom att göra barnkonsekvensanalyser inför beslut i ärenden där kyrkostyrelsen, om än inte formellt, har berett en fråga för beslut i kyrkomötet genom att avge en skrivelse (2 § i kyrkomötets beslut (SvKB 1999:4) om Instruktion för kyrkostyrelsen och kyrkostyrelsens skrivelse 2012:3).

När stiftsstyrelsen handlägger vissa ärenden enligt särskilda bestämmelser i kyrkoordningen ska stiftsstyrelsen verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför beslut (6 kap. 4 § och 7 kap. 11 § kyrkoordningen). Även kyrkorådet ska enligt 4 kap. 4 § andra stycket verka för barnets bästa och göra barnkonsekvensanalyser inför de beslut som fattas av kyrkorådet enligt första stycket.

I 57 kap. 5 § anges vidare att barnens perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys ska beaktas i församlingsinstruktionens pastorala program.

Kravet på barnkonsekvensanalyser har funnits sedan år 2012. Förslaget att införa barnkonsekvensanalyser kom genom två motioner vid kyrkomötet 2009. Motionärerna anförde att genomförandet av en barnkonsekvensanalys inför beslut är viktigt, bland annat för att Svenska kyrkans verksamhet ska genomsyras av barnkonventionens grundtankar (motionerna 2009:9 och 2009:55). Vidare framfördes att genomförandet av en barnkonsekvensanalys är angeläget för att Svenska kyrkan ska kunna vara trogen sin uppdragsgivare och trovärdig som folkkyrka. I betänkandet föreslog kyrkolivsutskottet kyrkomötet att bifalla motion 2009:55 om införande av en paragraf om barnkonsekvensanalys i kyrkoordningen och motion 2009:9 i den del som den avsåg att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att utarbeta ett arbetssätt så att det görs en barnkonsekvensanalys inför varje beslut (KI 2009:6). Utskottet menade att den skrivning om barnets särställning som finns i kyrkoordningen behövde få stöd genom att konkretiseras. Man pekade på att kyrkoordningen är styrdokument för hela kyrkan och menade att om frågan synliggörs i kyrkoordningen, är det en signal till stift och församlingar att frågan om barns rättigheter inte är något som bara kan överlämnas till några eldsjälur i barn- och ungdomsverksamheten. Under kyrkomötet uppdrogs till kyrkostyrelsen att utarbeta förslag till en paragraf om barnkonsekvensanalys att införas i kyrkoordningen och under kyrkomötet 2012 presenterades kyrkostyrelsens förslag till kyrkoordningsreglering om barnkonsekvensanalyser (KsSkr 2012:3).

Beslut för vilka det finns ett beredningskrav som innefattar en barnkonsekvensanalys och som kan begäras beslutsprövade enligt bestämmelserna i 57 kap. 8–20 §§ kyrkoordningen riskerar att upphävas vid en sådan prövning om beredningskravet inte har uppfyllts genom att någon barnkonsekvensanalys inte kan anses ha gjorts (se t.ex. Överklagandenämndens beslut 2001/15, 2005/6, 2014/19, 2015/13, 2017/1 och 2017/31).

Kyrkostyrelsen har, tillsammans med stift och församlingar, fokuserat på fyra utvecklingsområden för att implementera arbetet med barnkonsekvensanalyser inom Svenska kyrkan.

Inom det första utvecklingsområdet har fokus varit att utarbeta metodmaterial och olika former av stöd. Bland annat har en handbok för barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkan utarbetats. Vidare har ett webbstöd/e-utbildning arbetats fram med möjlighet, genom en mall, att göra barnkonsekvensanalyser direkt i webbstödet. En digital handbok har också tagits fram tillsammans med stift och studieförbundet Sensus.

Till det andra utvecklingsområdet har det fokuserats på påverkans- och motivationsarbete. Kyrkostyrelsen genomförde i samverkan med stiftet ett stort antal insatser som omfattade uppskattningsvis 4 000 förtroendevalda och anställda.

Inom tredje utvecklingsområdet har det fokuserats på barnkonsultationer. Kyrkostyrelsen har i samverkan med stift och församlingar genomfört ett antal konsultationer med barn för att stärka barnets upplevelse av demokrati, dialog och delaktighet.

Till det sista utvecklingsområdet har det fokuserats på ett informationsutbyte och -delande. I arbetet 2016 med den digitala handboken, initierade kyrkostyrelsen nätverksträffar och mötesplatser för de som arbetade med barnkonsekvensanalyser. Nätverket innefattade även medarbetare från Sensus.

Kyrkostyrelsen medverkar på de nationella Barnrättsdagarna tillsammans med myndigheter och övriga organisationer i civilsamhället samt finns med i det stora nationella nätverk för barnkonsekvensanalys som Socialstyrelsen leder.

Beredningskravet i förhållande till fullmäktige

Beredningskravet på ett ärende i kyrkofullmäktige framgår av 3 kap. 22 § kyrkoordningen. Av paragrafen framgår att innan kyrkofullmäktige avgör ett ärende ska det ha beretts av kyrkorådet. Om ärendet särskilt angår en församling i ett pastorat ska församlingsrådet ha beretts tillfälle att yttra sig i ärendet. I kyrkorådets beredning ska en analys ingå av vilka konsekvenser ett beslut får för barn. Kyrkorådet ska lägga fram förslag till beslut i ärendet. Kyrkoordningen ställer inte några krav på beredningens kvalitet och allsidighet utan det är upp till fullmäktige att avgöra det. Däremot underlättas de förtroendevaldas arbete genom god beredning och att de får nödvändiga handlingar genom ordförandes försorg (se Edqvist m.fl., Kyrkoordning för Svenska kyrkan 2018 med kommentar och angränsande lagstiftning s. 98, Verbum och ÖN 2001/15, 2002/44, 2007/18 och 2007/19).

Enligt den tidigare gällande kyrkolagen (1992:300) skulle kyrkofullmäktige anta en arbetsordning med närmare föreskrifter om fullmäktiges sammanträden och ärendenas handläggning (13 kap. 47–48 §§). Motsvarande reglering finns inte enligt kyrkoordningen. Det står dock kyrkofullmäktige fritt att själv utforma och fastställa en arbetsordning för sitt eget arbete.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Vid 2013 års kyrkomöte behandlades en motion (2013:14) i vilken föreslogs att krav skulle införas på att ”något om barnkonsekvensanalys/barnkonventionen” skulle finnas med i såväl motioner till kyrkomötet som i tjänstemännens och utskottens beredning av ärenden. I behandlingen av motionen uttalade kyrkorättsutskottet (Kr 2013:5) stöd för kyrkostyrelsens bedömning i skrivelsen till 2012 års kyrkomöte, att barnkonsekvensanalyser under utskottsberedningen av ett ärende i kyrkomötet inte torde bli annat än en pappersprodukt. Utskottet föreslog avslag på motionen, vilket också blev kyrkomötets beslut.

Även vid 2016 års kyrkomöte behandlades en motion (2016:74) om barnkonsekvensanalys vid beredning av motioner i kyrkomötets utskott. Motionen avslogs på förslag av kyrkorättsutskottet som huvudsakligen vidhöll sitt tidigare ställningstagande men tillkännagav för presidiet att frågan borde beaktas vid tillämpning av andra arbetsformer (Kr 2016:2). Utskottet återkom inte till frågan i sin behandling av presidiets skrivelse Kyrkomötets arbetsformer (PSkr 2017:1), där frågan om krav på barnkonsekvensanalys inom ramen för kyrkomötets förändrade arbetsformer inte heller hade lyfts (Kr 2017:1).

Till 2018 års kyrkomöte förelåg en motion om att kyrkomötet skulle uppdraga till kyrkostyrelsen att utreda hur kyrkoordningens bestämmelser om barnkonsekvensanalyser fungerar och att föreslå förbättringar (motion 2018:13). Organisationsutskottet anförde följande i sitt betänkande (O 2018:6).

Handboken är en del av den nationella nivåns stöd i arbetet och finns publicerad på Svenska kyrkans intranät och har vid ett antal tillfällen lyfts fram av bl.a. Överklagandenämnden som ett viktigt verktyg i arbetet med barnkonsekvensanalys, även om den inte är bindande. Det är också fortsatt utskottets mening. Det gäller inte minst i förhållande till innehållet i den analys som ska göras i en viss typ av ärenden, där frågor av strategisk betydelse är sådana där det enligt utskottets mening är särskilt viktigt att det genomförs barnkonsekvensanalyser. Som exempel kan nämnas ärenden om verksamhetsplan, budget och församlingsinstruktion.

Utskottet konstaterade sammanfattningsvis att det inte fanns anledning att initiera en utredning om kyrkoordningens bestämmelser för barnkonsekvensanalys och föreslog avslag på motionen, vilket kyrkomötet biföll.

Utskottets överväganden

Motion 2022:19 Obligatoriska barnkonsekvensanalyser

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:19.

Utskottet vill inledningsvis betona vikten av att barnperspektivet alltid beaktas av beslutande och verkställande organ. I likhet med De Ungas Kyrkomöte ställer sig utskottet därför bakom andemeningen i motionen. Utskottet konstaterar dock att det redan finns tillfredsställande bestämmelser i kyrkoordningen som behandlar när barnkonsekvensanalyser ska genomföras. Utskottet anser således att det inte finns anledning att ändra bestämmelserna om barnkonsekvensanalyser i kyrkoordningen såsom föreslås i motionen. Däremot finns det enligt utskottets mening anledning för beslutande organ att utvärdera hur bestämmelserna tillämpas i praktiken. Med anledning av vad som anförts ovan föreslår utskottet att motionen ska avslås.

Motion 2022:60 Effekter av barnkonsekvensanalyser

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:60.

Utskottet ställer sig positivt till utvärdering av arbetet med barnkonsekvensanalyser. Däremot anser utskottet att kyrkostyrelsen inte ska genomföra en utvärdering av barnkonsekvensanalyser, utan att det i stället är något som åligger stiftens inom ramen för deras tillsyn. Utvärdering av arbetet med barnkonsekvensanalyser kan genomföras inom revisorernas granskning i församlingar och stift.

Av bakgrundsbeskrivningen framgår att det genomförs ett omfattande arbete inom Svenska kyrkan med barnkonsekvensanalyser. Utskottet vill lyfta fram att det är en pågående lärandeprocess. Bland annat har handböcker utarbetats och det har även hållits utbildningar inom ämnet. Utskottet ställer sig positivt till det som föreslås i punkten 2 i motionen om idéutbyte mellan stiftens. Om ett stift lyckats särskilt bra med sitt arbete med barnkonsekvensanalyser är det viktigt att den kunskapen sprids till andra stift. På grund av punktens beroende av punkten 1 kan punkten 2 inte bifallas.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan är utskottets mening att motionen ska avslås.

På organisationsutskottets vägnar

Louise Callenberg, ordförande

Josefine Lindstedt Nelsson, sekreterare

Beslutande: Louise Callenberg, ordförande, Ulf Bjereld, Jenny Thor, Carl Johan Karlsson, Inga-Lill Röhr, Per Lindberg, Sven Gunnar Persson, Håkan Widepalm, Elisabeth Kullenberg, Petter Nilsson, Mats Berglund, Carin Åblad Lundström, Irene Oskarsson, Olov Lindquist och Anette Nordgren.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Solveig Oskarsson, Sebastian Ekeröth Clausson, Victor Ramström, Johanna Öhman, Roger Larsson, Anna-Karin Andersson, Eva-Lena Fungmark, Hanna Hesser Nordin, Robert Fredriksson, Lars B Andersson och Maria Andersson.

Biskoparna Karin Johannesson och Sven-Bernhard Fast har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets beslut att avslå motion 2022:19 till förmån för bifall till motionen.

Petter Nilsson